

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 47 din 02.02.2022

Dosarul nr. 182/2021, conexat cu dosarele nr. 190/2021, 195/2021, 207/2021, nr.228/2021, 296/2021, 357/2021, 371/2021, 372/2021, 373/2021, 374/2021, 375/2021, 376/2021, 377/2021, 378/2021, 379/2021, 380/2021, 381/2021, 382/2021, 383/2021, 384/2021, 385/2021, 386/2021, 387/2021, 388/2021, 389/2021, 356/2021, 390/2021, 391/2021, 392/2021, 394/2021, 395/2021, 396/2021, 397/2021, 398/2021, 399/2021, 400/2021, 401/2021, 402/2021, 403/2021, 404/2021, 406/2021, 407/2021, 408/2021, 412/2021, 413/2021, 414/2021, 415/2021, 416/2021, 423/2021, 424/2021, 428/2021, 430/2021, 431/2021, 432/2021

Petiții nr. 1980/15.03.2021, nr.2020/16.03.2021, nr.2077/17.03.2021, 2177/19.03.2021, nr.2311/21.03.2021, nr.3034/20.04.2021, 3553/13.05.2021, 3653/17.05.2021, 3654/17.05.2021, 3656/17.05.2021, 3658/17.05.2021, 3659/17.05.2021, 3660/17.05.2021, 3661/17.05.2021, 3662/17.05.2021, 3663/17.05.2021, 3665/17.05.2021, 3666/17.05.2021, 3667/17.05.2021, 3669/17.05.2021, 3670/17.05.2021, 3671/17.05.2021, 3672/17.05.2021, 3676/17.05.2021, 3677/17.05.2021, 3678/17.05.2021, 3680/17.05.2021, 3681/17.05.2021, 3682/17.05.2021, 3684/18.05.2021, 3685/18.05.2021, 3686/18.05.2021, 3687/18.05.2021, 3688/18.05.2021, 3690/18.05.2021, 3691/18.05.2021, 3692/18.05.2021, 3693/18.05.2021, 3694/18.05.2021, 3697/18.05.2021, 3706/18.05.2021, 3707/18.05.2021, 3708/18.05.2021, 3715/18.05.2021, 3717/18.05.2021, 3718/18.05.2021, 3721/18.05.2021, 3727/18.05.2021, 3773/19.05.2021, 3774/19.05.2021, 3780/19.05.2021, 3785/19.05.2021, 3815/20.05.2021, 3816/20.05.2021

Petenți:

Reclamat:

Obiect: afirmații discriminatorii față de persoanele nevaccinate (acțiuni similare cu acțiuni ale unor teroriști)

I. Numele, domiciliul și sediul părților

Numele și domiciliul petenților

1. și alții

CONSILIUL NAȚIONAL
pentru **COMBATEREA**
DISCRIMINĂRII

Piața Valter Mărăcineanu 1-3, sector 1, București
Telefon: 021-312.65.78/79 Fax: 021-312.65.85
E-mail: support@cncd.ro www.cncd.ro

Numele și sediul reclamatului

2. prim ministru

II. Citarea părților

3. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată (în continuare O.G. nr. 137/2000), s-a îndeplinit procedura de citare pentru data de 23.08.2021. La audieri s-au prezentat petenții, reprezentantul Federației Românilor de Pretutindenii. S-au depus cereri de intervenție.

IV. Susținerile părților

Susținerile petenților

4. Prin petițiile înregistrate la CNCD, petenții reclamă faptul că, la data de 12.03.2021, în cadrul conferinței de presă de la Palatul Victoriei, reclamatul a făcut următoarele afirmații:

*„În România, de un an de zile există o campanie împotriva acestor acțiuni pe care le ia guvernul de a opri pandemia. Există o campanie împotriva portului măștii în spațiul public. Există o campanie împotriva măsurilor de distanțare. Și există o campanie împotriva vaccinării. Vă spun că, din punctul meu de vedere, aceste acțiuni sunt similare cu acțiuni ale unor **teroriști**, pentru că a zădărnici această acțiune, această activitate a guvernului, care are ca obiectiv îmbunătățirea sănătății tuturor românilor, este o acțiune care încearcă să submineze autoritatea statului, fără date.”*

5. Petenții arată că TERORISMUL este definit ca „1. Totalitatea actelor intenționate de violență comise de un grup sau de o organizație pentru a provoca o teamă generalizată și pentru atingerea unor scopuri politice. 2. Atitudine, manifestare teroristă.”,

Având în vedere faptul că, în România, vaccinarea nu este obligatorie și reprezintă un act medical voluntar care necesită acordarea consimțământului informat conform art.5 din Convenția de la Oviedo, iar libertatea conștiinței Art. 29 și de exprimare Art. 30 sunt drepturi fundamentale garantate de Constituția României, Premierul României, în calitate sa de conducător al puterii executive de pe teritoriul întregii țări, stigmatizează un întreg segment social, comparându-i pe cetățenii care contestă măsurile de restricție și introducerea obligativității vaccinării cu “teroriști”, adică persoane condamnate pentru acte de terorism. Astfel, Premierul României instigă populația României împotriva unui segment social care, până la proba contrarie, nu se face vinovat de nici o faptă de terorism în mod colectiv, ca grup, întrucât nu există nici un fel de organizație teroristă declarată pe teritoriul României care să aibă ca scop acțiunile invocate de acesta.

6. Conform informațiilor apărute în spațiul public, recunoscute de Comitetul Național de coordonare a activităților privind vaccinarea împotriva COVID-19 (CNCAV), că în 22 de județe ale țării au fost folosite peste 77.000 de doze din lotul AstraZeneca ABV2865, cunoscut la nivelul Uniunii Europene ca având efecte adverse grave, autoritățile și Guvernul României au ignorat aceste avertismente venite din partea țărilor care au suspendat vaccinarea cu aceste vaccinuri și, astfel, au periclitat cu bună - știință integritatea fizică a populației, încălcând art. 295 CP, alin. 1, lit a), lit e). Mai mult decât atât, acest act terorist a

CONSILIUL NATIONAL
pentru **COMBATerea**
DISCRIMINĂRII

Piața Valter Mărcineanu 1-3, sector 1, București
Telefon: 021-312.65.78/79 Fax: 021-312.65.85
E-mail: support@cncd.ro www.cncd.ro

produs deja efecte menite să dăuneze campaniei de vaccinare și încrederii în rândul populației, deoarece peste 9000 de persoane s-au retras de la programarea pentru vaccinarea cu AstraZeneca.

7. Potrivit Art. 295 Cod Penal – prin Acte de terorism se înțelege:

(1) Constituie acte de terorism următoarele infracțiuni atunci când sunt săvârșite în scopul tulburării grave a ordinii publice, prin intimidare, prin teroare sau prin crearea unei stări de panică:

a) infracțiunile de omor și omor calificat prevăzute în art. 178 și art. 179, vătămarea corporală și vătămarea corporală gravă prevăzute în art. 186 și art. 187, precum și lipsirea de libertate în mod ilegal prevăzută în art. 201;

e) introducerea sau răspândirea în atmosferă, pe sol, în subsol sau în apă de produse, substanțe, materiale, microorganisme sau toxine de natură să pună în pericol sănătatea oamenilor sau animalelor ori mediul înconjurător;,,

8. Următoarele declarații făcute de reprezentanții și membrii Guvernului, precum și de către Președintele României, cu privire la vaccinare, induc ideea că doar oamenii vaccinați sunt "normali" și că doar prin vaccinarea a peste 70% dintre cetățenii României își va putea relua populația activitatea socio-economică, respectiv doar dacă se vaccinează își vor putea exercita drepturile constituționale la muncă, libertate de mișcare și adunare publică, precum și libertatea religioasă:

07.03.2021:

"Revenim la normalitate. România primește peste 2,6 milioane de doze de vaccin numai în luna martie. Cu cât dobândim mai repede o imunitate colectivă de 70%, cu atât mai repede revenim la viața de dinainte de Covid-19.", **a scris pe Facebook Premierul.**

12.01.2021:

"Vaccinarea în masă reprezintă singura soluție pentru a ne întoarce, cât mai rapid, la normalitate și a ne relua în siguranță toate activitățile care ne-au lipsit enorm în ultimul an. De succesul campaniei de vaccinare depind în egală măsură relansarea economică a economiei și evitarea unor crize profunde, ale căror efecte pot lăsa urme adânci în societate, educație și economie", **a spus la Palatul Cotroceni.**

Petenții invocă și alte declarații, făcute în perioada septembrie 2020, decembrie 2021 de medicul, de șeful DSU, , de medicul și de dl., președintele Asociației Naționale a Agențiilor de Turism.

9. Petenții consideră că această adeverință de vaccinare a fost cu titlu formal eliberată de către autorități, întrucât la acest moment, aceasta nu poate să producă efecte juridice. Ar fi imposibil să putem spune că persoanele vaccinate pot să servească masa la restaurant, în interiorul restaurantului, iar cele care nu sunt vaccinate să servească masa în afară. Interdicțiile rămân în continuare și pentru cei vaccinați și pentru cei nevaccinați. Din acest motiv, putem vorbi despre o campanie pro-vaccinare bazată pe informații juridice eronate, pe afirmații care discriminează persoanele nevaccinate, emise chiar de către reprezentanții statului român, cât și de către reprezentanții sindicatelor și asociațiilor din domeniul HORECA. Aceste acțiuni nu sunt menite, în fapt, să crească încrederea oamenilor în vaccinuri, ci să îi condiționeze, fără bază legală, vaccinarea nefiind obligatorie.

10. În opinia petenților, autoritățile statului și reprezentanții statului, folosesc instituțiile

CONSILIUL NAȚIONAL
pentru **COMBATEREA**
DISCRIMINĂRII

Piața Valter Mărcineanu 1-3, sector 1, București
Telefon: 021-312.65.78/79 Fax: 021-312.65.85
E-mail: support@cncd.ro www.cncd.ro

statului și plătesc mass-media și publicațiile online pentru a propaga doar punctele de vedere ale acestora în scopul justificării impunerii acestor măsuri și sancțiuni, precum și în scopul de a crea un stigmat social asupra oamenilor care nu doresc, sau nu pot, să se vaccineze, aceștia se fac vinovați de încălcarea art. 291 CP, întrucât nu este tolerat și prezentat nici un alt punct de vedere, iar contestatarii acestor măsuri sunt numiți de către Premierul României "teroriști".

11. În ceea ce privește sancțiunile și contravențiile aplicate cetățenilor în mod abuziv, în timpul stării de urgență, Curtea Constituțională a României a considerat că pe de o parte au fost lăsate aceste amenzi la latitudinea polițiștilor fără să se precizeze foarte exact prin texte legale care sunt faptele și condițiile lor. De asemenea, CCR a fost de părere că și cuantumul acestor amenzi este prea mare în raport cu posibilitățile financiare ale populației..

12. O altă metodă de constrângere și instituire a fricii în rândul societății este folosirea discreționară, fără fundament științific, ori statistic, a deciziei de carantinare locală. Astfel, "Curtea de Apel București s-a pronunțat pe cererea autorităților locale din comuna Gornet, județul Prahova, de anulare a ordinului Departamentului pentru Situații de Urgență (DSU) privind intrarea în carantină a localității. a pierdut procesul, iar carantina trebuie ridicată."

13. Tot în acest sens, se invocă decizia Curții de Apel București care a admis acțiunea formulată de avocata M.I., care a atacat la finele lui 2020 decizia D. S.U prin care se instituise măsura obligativității purtării măștii în spațiile deschise din Constanța, în absența unui ordin comun al ministrului sănătății și al ministrului afacerilor interne care să prevadă această obligație și că a încălcat unele prevederi legale cuprinse în acte normative de rang superior, Legea 55/2020 și HG 1065/2020.

14. Potrivit Art. 1 din Legea nr. 535/2004, „*Terorismul reprezintă acele acțiuni, inacțiuni, precum și amenințări cu privire la acestea, care prezintă pericol public, afectează viața, integritatea corporală sau sănătatea oamenilor, factorii materiali, relațiile internaționale ale statelor, securitatea națională sau internațională, sunt motivate politic, religios sau ideologic și sunt săvârșite în unul din următoarele scopuri:*

a) intimidarea populației sau a unui segment al acesteia, prin producerea unui puternic impact psihologic;

b) constrângerea nelegitimă a unei autorități publice ori organizații internaționale să îndeplinească, să nu îndeplinească sau să se abțină de la îndeplinirea unui anumit act;

c) destabilizarea gravă sau distrugerea structurilor politice fundamentale, constituționale, economice ori sociale ale unui stat sau organizații internaționale.,,

15. În concluzie, apreciază petenții, Premierul României nu doar că a etichetat în mod fals un întreg segment social, instigând la ură și violență împotriva acestuia, prezentându-l drept un pericol public pentru societate, dar se face el însuși vinovat, împreună cu instituțiile și autoritățile emitente, de acte de terorism și de propagandă în favoarea statului totalitar.

16. Petenții solicită, în temeiul Art. 2, alin. 4 OG 137/2000, sancționarea contravențională a Premierului României, F.V.C., pentru incitarea la discriminare, instigarea la ură și la violență publică împotriva unui segment al populației, din cadrul afirmațiilor făcute de acesta pe dată de 12.03.2021, în cadrul conferinței de presă de la Palatul Victoriei.

Susținerile reclamatului

CONSILIUL NATIONAL
pentru **COMBATerea**
DISCRIMINĂRII

Piața Valter Mărcăineanu 1-3, sector 1, București
Telefon: 021-312.65.78/79 Fax: 021-312.65.85
E-mail: support@cncd.ro www.cncd.ro

17. Prin punctul de vedere depus cu adresa nr. 6131/13.08.2021, reclamatul, reprezentat prin Secretariatul General al Guvernului, solicită:

1. admiterea excepției lipsei calității procesuale active a petenților și respingerea plângerilor conexe ca fiind formulate de persoane fără calitate procesuală activă;
2. respingerea plângerii față de Guvernul României ca fiind formulată în contradictoriu cu o persoană fără calitate procesuală pasivă, pe cale de excepție;
3. respingerea plângerii ca nefondată..

18. Cu privire la solicitarea de admitere a excepției lipsei calității procesuale active, reclamatul arată că, potrivit jurisprudenței instanței de contencios constituțional, activitatea C.N.C.D. de investigare și sancționare a pretinselor fapte de discriminare are caracter jurisdicțional, iar procedura desfășurată în fața unui organ administrativ-jurisdicțional este asemănătoare cu cea specifică instanțelor judecătorești (desfășurată, însă, distinct de aceasta), așa încât demararea unei acțiuni de sesizare a instanței judecătorești sau a jurisdicției administrative speciale presupune și menținerea garanțiilor procesuale derivate din procedura civilă.

Calitatea procesuală presupune existența unei identități între persoana reclamantului și persoana care este titular al dreptului în raportul juridic dedus judecății (calitatea procesuală activă) și, pe de altă parte, existența unei identități între persoana pârâtului și cel obligat în același raport juridic (calitate procesuală pasivă).

19. În speță, analizând obiectul petițiilor conexe, reiese că sesizările petenților vizează afirmațiile publice făcute de Prim-ministrul României în cadrul Declarației de presă susținută la Palatul Victoria la data de 12.03.2021.

20. Conform prevederilor art.5 din Ordinul C.N.C.D. nr. 144/2008 privind Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, "Petentul este persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea faptei de discriminare împotriva sa", iar la art.7 alin.(l) din același ordin se stabilește că "persoana interesată este fie persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea unei fapte de discriminare împotriva sa, fie una din persoanele prevăzute la art.8 alin.(l) și (2) sau alte personae care au un interes legitim în combaterea discriminării și reprezintă o persoană, un grup de personae sau o comunitate împotriva căreia s-a săvârșit o faptă de discriminare". De altfel, din lecturarea O.G. nr. 137/2000, republicată, rezultă că legiuitorul intern a oferit calitate procesuală activă în fața C.N.C.D. doar persoanei asupra căreia s-a produs discriminare sau/și organizațiilor neguvernamentale care au ca scop protecția drepturilor omului sau care au un interes legitim în combaterea discriminării. Prin urmare, legiuitorul intern practic a limitat persoanele care au calitatea procesuală activă în fața C.N.C.D. (din prisma unui interes legitim) la persoana asupra căreia s-a manifestat discriminare și/sau organizațiile neguvernamentale care au ca scop protecția drepturilor omului sau care au un interes legitim în combaterea discriminării, ceilalți subiecți activi ai discriminării având calitatea procesuală activă doar în fața instanței de judecată care poate constata fapta de discriminare și restabilirea situației anterioare discriminării.

21. O astfel de restricție în exercitarea dreptului de a sesiza C.N.C.D. are la bază necesitatea de a elimina așa numitele "acțiuni populare" (actio popularis) formulate de persoane de drept privat, fizice sau juridice, care nu sunt în măsură să justifice, prin

raportare la propria persoană, o vătămare a unui drept sau interes legitim privat și care își întemeiază demersul exclusiv pe teza vătămării interesului public. În acest context, petițiile conexe ce urmează a fi analizate în cauză au fost formulate de persoane fizice care susțin, fără excepție, că ar avea calitatea de persoane discriminate, în sensul art.20 alin.(I) din O.G. nr. 137/2000, republicată, întrucât și-ar fi exprimat opiniile critice cu privire la măsurile instituite de Guvern, inclusiv cele enumerate de Prim-ministrul României în cadrul Declarației de presă susținută la Palatul Victoria la data de 12.03.2021 (obligativitatea purtării măștii de protecție în spațiile publice deschise, măsurile de distanțare și campania de vaccinare).

22. În încercarea de a-și justifica propria calitate procesuală activă, petenții susțin că afirmațiile publice făcute de Prim-ministrul României în cadrul Declarației de presă susținută la Palatul Victoria la data de 12.03.2021 îi vizează în mod direct, la nivel particular, întrucât fiecare dintre aceștia ar fi criticat măsurile instituite de autoritățile statului pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19. Însă, trebuie remarcat că în raționamentul de susținere a plângerii, sub aspectul calității procesuale active și interesului, petenții se întemeiază în mod esențial pe un argument nedemonstrat, anume acela că ar fi fost direct vizați prin afirmațiile Prim-ministrului României, cu toate că nu sunt probate nici susținerile referitoare la exprimarea în spațiul public a propriilor opinii critice față de măsurile instituite pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei. Sarcina probei incumbă în primul rând petenților, în condițiile stabilite de art.20 alin.(6) din O.G. nr. 137/2000, republicată și de art.72 din Ordinul C.N.C.D. nr. 144/2008.

23. Deși petenții afirmă că situațiile lor personale ar avea o oarecare legătură cu afirmațiile publice făcute de Prim-ministrul României în cadrul Declarației de presă susținută la Palatul Victoria la data de 12.03.2021, împrejurările expuse sunt doar rezultatul unor raționamente pur speculative, fără ca reclamantii să le fi demonstrat în vreun fel premisele. Potrivit art.249 Cod proc. civ. sarcina probei incumbă în primul rând reclamantului, întrucât „cel care face o susținere în cursul procesului trebuie să o dovedească, în afară de cazurile anume prevăzute de lege”.

24. Pentru soluționarea judicioasă a excepției lipsei calității procesuale active trebuie reținut că, în această etapă, nu se realizează o analiză pe fond a caracterului discriminatoriu al afirmațiilor Prim-ministrului României, ci, pornind de la conținutul concret al acestora, urmează a se verifica măsura în care simpla lor lectură ar putea confirma că îi vizează pe petenți, producându-le acestora vreo vătămare. Din această perspectivă, este evident că nu se poate ajunge la o astfel de concluzie în acest stadiu inițial al dezbaterilor, fiind incontestabil că petenții nu au fost vizați în mod direct, la nivel particular, prin afirmațiile publice făcute de Prim-ministrul României în cadrul Declarației de presă susținută la Palatul Victoria la data de 12.03.2021.

25. Referitor la solicitarea de respingere a plângerii față de Guvernul României ca fiind formulată în contradictoriu cu o persoană care nu are calitate procesuală pasivă, din examinarea cererii și a motivelor invocate de petenți, reiese că aceștia confundă autorități ale administrației publice centrale, fiind pus în mod nejustificat semnul egalității între un organ unipersonal al statului și altul colegial.

În speță, fiind susținută calitatea procesuală pasivă a Prim-ministrului României pentru afirmațiile publice făcute în cadrul Declarației de presă susținută la Palatul Victoria la data de

12.03.2021, nu poate fi transferată Guvernului României responsabilitatea pentru săvârșirea pretensei fapte prejudiciabile. Chiar dacă, potrivit legii, Prim-ministrul conduce și reprezintă Guvernul, coordonând activitatea membrilor acestui organ colegial, apreciem că nu poate fi pus semnul egalității între aceste autorități ale administrației publice centrale.

26. Contrar opiniei petenților, împrejurarea că înregistrarea video a Declarației de presă susținută la Palatul Victoria la data de 12.03.2021 a fost postată pe site-ul Guvernului nu poate avea, în lipsa oricăror probe, semnificația dată de petenți, în sensul că afirmațiile ar fi fost însușite de toți membrii acestui organ colegial și nu poate fi interpretată, în lipsa oricărui temei legal, în sensul că această autoritate distinctă ar avea calitate procesuală pasivă în cauză.

În concluzie, reclamatul apreciază că nu se justifică participarea Guvernului României la soluționarea prezentei cauze, astfel încât solicită să se admită excepția invocată și să se respingă cererile conexe ale petenților față de această autoritate publică ca fiind formulate în contradictoriu cu o persoană fără calitate procesuală pasivă.

27. Referitor la solicitarea de respingere a plângerii ca nefondată, reclamatul arată că aspectele sesizate nu întrunesc elementele de comparabilitate, nefiind susținută și demonstrată existența tratamentului diferit aplicat petenților față de alte persoane aflate în situații similare, potrivit art.2 alin.(1) din O.G. nr. 137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

28. Așa cum s-a reținut chiar de către C.N.C.D. în spețe similare, în analiza săvârșirii unor presupuse fapte de discriminare de către un parlamentar, Președintele României sau Prim-ministrul României, se impune a fi făcută o mențiune: prevederile art.30 alin.(6) și alin.(7) din Constituția României cuprind obligații valabile pentru toți cei care se bucură de libertatea de exprimare și, prin urmare, persoanele care ocupă funcții de demnitate publică alese ori numite nu pot fi excluse de la îndeplinirea acestora. În acest sens s-a exprimat și Curtea Constituțională a României, care prin Decizia nr.53/2005 arată că "opiniile, judecățile de valoare sau afirmațiile titularului unui mandat de demnitate publică - așa cum este Prim-ministrul României, autoritate publică unipersonală, ori cum este conducătorul unei autorități publice -, referitoare la alte autorități (...) rămân în cadrul limitelor libertății de exprimare a opiniilor politice, cu îngrădirile prevăzute de art. 30 alin. (6) și (7) din Constituție" (I. Muraru ș.a. "Constituția României. Comentarii pe articole." Ed. CH Beck, București, 2008, pag. 791).

29. Toate măsurile dispuse atât în perioada stării de urgență, cât și în perioada stării de alertă, au fost instituite în limitele permise de Constituția României, cu respectarea art.53 din Constituție care prevede că „(1) Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav. (2) Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății. ”

30. Sunt deja de notorietate imaginile care prezintă curțile spitalelor pline de ambulanțe care așteaptă ore întregi ca bolnavii de Covid-19 transportați să fie preluați de medici ori imaginile

cu pacienți simptomatici care așteaptă în unitățile de primiri urgențe să primească tratament și oxigen și să se elibereze un pat în spital pentru a fi internați. O astfel de situație de fapt de notorietate nu face decât să confirme temenicia analizelor factorilor de risc efectuate de autorități, conform art.3 alin.(4) din Legea nr.55/2020. De asemenea, măsurile criticate de petenți au fost adoptate și raportat la conduita și experiența altor state care au introdus asemenea restricții.

31. Măsurile care limitează drepturile și libertățile fundamentale trebuie să aibă drept scop protejarea sănătății și a siguranței publice, condiție îndeplinită în cauză, din moment ce acestea au fost dispuse în vederea stopării și prevenirii răspândirii la nivel național a virusului SARS-CoV-2. Restrângerea unor drepturi constituționale este admisă, atunci când răspunde nevoii de a asigura securitatea juridică a drepturilor și libertăților celorlalți, atât din perspectiva intereselor individuale, cât și a celor naționale sau de grup și a binelui public.

Analiza de proporționalitate urmărește să stabilească dacă se păstrează un just echilibru între interesele generale ale societății și interesele reclamantilor, respectiv dacă ingerința răspunde unei nevoi sociale imperioase.

32. În contextul creșterii alarmante la nivel național a numărului de persoane infectate cu SARS Cov 2 cu forme medii și severe, a creșterii numărului de persoane internate la ATI și a creșterii numărului de persoane decedate ca urmare a infectării cu acest virus, dreptul la viață și la protejarea sănătății publice primează, motiv pentru care partea reclamată, în calitate sa de Prim-ministru al României și președinte al C.N.S.U., în mod justificat și-a exprimat dezacordul față de lipsa de conformare în privința măsurilor și acțiunilor autorităților statului în planul sănătății publice, subsumate obligației acestuia de ocrotire a sănătății publice.

33. Având în vedere că justificarea obiectivă include existența unui scop legitim, atins prin metode adecvate și necesare, este incontestabil că afirmațiile Prim- ministrului României cu privire la un subiect de interes public (evoluția situației epidemiologice pe teritoriul României și efectele măsurilor implementate pentru combaterea infecțiilor cu „Coronavirus”) nu reprezintă discriminare, întrucât urmăresc un scop legitim (protejarea vieții și limitarea efectelor pandemiei de Covid-19 asupra sănătății persoanelor), fiind proporționale cu situația de risc epidemiologie crescut la acea dată. De altfel, din perspectiva analizei limitelor libertății de exprimare, în mod constant în practica C.N.C.D. s-a reținut că marginea de apreciere a statelor este semnificativ redusă (îngustă) atunci când autorul declarației este un politician, persoană în funcție de demnitate publică.

34. Prin notele scrise depuse cu adresa nr. 8101/28.10.2021, reclamatul arată că își menține punctul de vedere exprimat în această cauză, apreciind că cererile de intervenție comunicate reiterează aspectele prezentate de petenți, fără a aduce elemente de noutate, de natură a-și modifica poziția. Abordarea intervenienților este aceea de victimizare a unei "părți însemnate a populației României", aspecte ce depășesc limitele controlului exercitat de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, care are misiunea de a investiga, constata și sancționa faptele de discriminare susținute, în cuprinsul sesizărilor, de către persoana care se consideră discriminată.

IV. Cadrul legal aplicabil

35.- O.G 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

- Ordinul nr.144/2008 privind procedura de soluționare a petițiilor și sesizărilor

- Constituția României – art. 1, 4, 15, 16., 20, 26, 29, 30, 34, 41, 53

V. Motivele de fapt și de drept

36. Potrivit Art. 63 alin. 1 din Ordinul nr.144/2008 privind procedura de soluționare a petițiilor și sesizărilor, „Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției.”

37. În ceea ce privește excepția lipsei calității procesuale active a petenților, ridicată de reclamat, Colegiul director urmează să o respingă, întrucât:

Potrivit art 7 din Ordinul nr. 144/2008:

„(1) Persoana interesată este fie persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea unei fapte de discriminare împotriva sa, fie una dintre persoanele prevăzute la art. 8 alin. (1) și (2) ori alte persoane care au un interes legitim în combaterea discriminării și reprezintă o persoană, un grup de persoane sau o comunitate împotriva căreia s-a săvârșit o faptă de discriminare.

(2) Persoanele care nu au exercițiul drepturilor lor pot fi parte dacă sunt reprezentate, asistate ori autorizate potrivit legii.,,

38. În ceea ce privește excepția lipsei calității procesuale pasive a Guvernului României, ridicată de reclamat, Colegiul director urmează să o admită, deoarece în speță se reclamă fapte săvârșite în mod personal de reclamat, chiar dacă la data afirmațiilor avea calitatea de prim-ministru.

39. Pe fondul cauzei, Colegiul director constată că se reclamă faptul că au fost făcute afirmații discriminatorii față de persoanele nevaccinate („s-au săvârșit acțiuni similare cu acțiuni ale unor teroriști,,).

40. Colegiul director apreciază că intensitatea pandemiei de coronavirus și gradul său de imprevizibilitate justifică existența unei marje mai largi de apreciere de care se bucură statele în aceste circumstanțe. În ciuda prerogativelor lor, statele ar trebui să încerce să găsească un echilibru corect între dreptul la viață privată, pe de o parte, și protecția sănătății publice, pe de altă parte.

41. Pentru controlul pandemiei de COVID-19 provocată de virusul SARS-Cov-2 s-au utilizat inițial măsurile non-farmaceutice, precum purtarea măștilor de protecție, menținerea unei distanțe fizice, igiena corespunzătoare a mâinilor, testarea periodică a persoanelor care prezintă simptomatologie specifice și izolarea persoanelor infectate, măsuri care au eficacitate parțială și limitată în timp, fiind, pe de altă parte, foarte perturbatoare din punct de vedere socio-economic. Odată cu apariția vaccinării, pandemia a început să fie controlată mai bine, în special în statele care au progresat rapid cu acoperirea vaccinală.

42. Potrivit raportărilor oficiale din numărul total al deceselor provocate de Covid 19 peste 90% sunt persoane nevaccinate.

43. În ceea ce privește principiul egalității în drepturi, Curtea Constituțională a României a

CONSILIUL NATIONAL
pentru **COMBATAREA**
DISCRIMINĂRII

Piața Valter Mărăcineanu 1-3, sector 1, București
Telefon: 021-312.65.78/79 Fax: 021-312.65.85
E-mail: support@cncd.ro www.cncd.ro

reținut într-o jurisprudență constantă, „că acesta presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. Ca urmare, situațiile în care se află anumite categorii de persoane trebuie să difere în esență pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic, iar această deosebire de tratament trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rațional (a se vedea, în acest sens, cu titlu exemplificativ, Decizia nr. 86 din 27 februarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 207 din 31 martie 2003, Decizia nr. 476 din 8 iunie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 599 din 11 iulie 2006, Decizia nr. 573 din 3 mai 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 363 din 25 mai 2011, sau Decizia nr. 366 din 25 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 644 din 2 septembrie 2014, paragraful 55, Decizia nr. 755 din 16 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 101 din 9 februarie 2015, paragraful 23).

44. Potrivit OMS, instrumentul primordial, sigur și eficient al luptei împotriva pandemiei Covid-19 îl reprezintă accesul echitabil la vaccinuri, din aceste motive OMS sprijină cercetările pentru producția și folosirea vaccinurilor (a se vedea: <https://www.who.int/4emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/covid-19-vaccines>).

45. Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD) a subliniat că „în comunitatea științifică globală este acceptat în sens larg că, modalitatea cea mai eficientă de a depăși COVID-19 este realizarea peste tot în lume a vaccinării în masă a populației”.

46. Pe plan național, sunt relevante rapoartele și analizele privind infectarea cu virusul Covid-19, respectiv efectele acestei pandemii realizate și publicate de Institutul Național de Sănătate Publică din România, din care reiese în mod clar și neechivoc faptul că persoanele trecute prin boală și cele vaccinate sunt într-o situație diferită, în comparație cu persoanele nevaccinate și netrecute prin boală (<http://www.cnsrb.ro/index.php/analiza-cazuri-confirmate-covid19>).

47. Din analiza datelor mai sus prezentate, Colegiul director constată că cei care sunt posesorii certificatului digital Covid-19, pentru că au fost vaccinați sau pentru că au trecut prin boală, nu sunt într-o situație similară cu acele persoane care nu îndeplinesc aceste condiții. Persoanele fizice care sunt protejate ca urmare a vaccinării sau a trecerii prin boală sunt expuse unui grad mult mai redus unei viitoare infectări, probabilitatea de transmitere a bolii este mai mică și, în caz de infectare, există o probabilitate mare ca boala să se manifeste asimptomatic sau să nu prezinte o formă medie sau gravă, care să necesite spitalizare sau îngrijire ATI. A se vedea în acest sens, statisticile INSP.

Astfel, cei care se vaccinează contribuie nu numai la menținerea propriei sănătăți, ci și la păstrarea sănătății membrilor comunității restrânse în care trăiesc, a membrilor societății, și la protecția persoanelor fizice care suferă de afecțiuni medicale grave, reprezentând o categorie vulnerabilă la infectarea cu virusul SARS-CoV-2 din punct de vedere medical, a persoanelor fizice care nu se pot vaccina, pentru că nu au atins vârsta de vaccinare, au contraindicații medicale la vaccinare, respectiv nu dezvoltă anticorpi chiar dacă se vaccinează și, participă la eforturile de eradicare a pandemiei și la ridicarea restricțiilor generate de aceasta.

48. În acest sens sunt relevante deciziile CEDO în privința rolului vaccinării, cum ar fi - CASE OF SOLOMAKHIN v. UKRAINE (Application no. 24429/03), CASE OF VAVŘIČKA AND

OTHERS v. THE CZECH REPUBLIC (Applications nos. 47621/13 and 5 others, Boffa and others v San Marino, Similarly, in the case of Jehovah's Witnesses of Moscow v. Russia, (Silver and others v the United Kingdom, para 87, Acmanne and others v. Belgium, pp 251, 255).

49. Afirmațiile reclamatului vor fi analizate din prisma încadrării în limitele libertății de exprimare sau, dimpotrivă, a depășirii acestui cadru.

50. Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportată la aprecierile reclamatului, obiect al prezentei sesizări. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie:

- să fie prevăzută de lege (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- să urmărească un scop legitim,
- să fie necesară într-o societate democratică și
- să fie proporțională cu scopul urmărit (Corneliu Bârsan, Convenția europeană a drepturilor omului, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

Ingerința să fie prevăzută de lege

51. Prima cerință, cea a existenței unei prevederi legale, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborat cu art. 2. alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Ambele texte normative sunt previzibile și accesibile, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

52. Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.

Ingerința să urmărească un scop legitim

53. Scopul legitim urmărit prin posibila ingerință a statului în dreptul la libera exprimare, în speța de față, s-ar putea identifica prin necesitatea protecției dreptului persoanelor de a decide în raport de protecția sănătății. Deși, primele două condiții pentru limitarea libertății de exprimare sunt îndeplinite, în speță, interferența statului în libertatea de exprimare nu este necesară într-o societate democratică.

Necesitatea ingerinței

54. În analiza declarației potrivit testelor stabilite în jurisprudența CEDO, nu există motive „relevante și suficiente, care să justifice necesitatea ingerinței statului în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase,, („pressing social need,,). Existența unei

CONSILIUL NATIONAL
pentru **COMBATAREA**
DISCRIMINĂRII

Piața Valter Mărăcineanu 1-3, sector 1, București
Telefon: 021-312.65.78/79 Fax: 021-312.65.85
E-mail: support@cncd.ro www.cncd.ro

„nevoi imperioase a unei restricții privind libertatea de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, autoritățile naționale având competența evaluării existenței acestei condiții, dispunând de o marjă de apreciere. Marginea de apreciere a statelor se stabilește potrivit standardelor minime ale CEDO (vezi *Handyside v. United Kingdom* par. 48 și par. 49).

O ingerință a statului în această speță, prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare, deci limitarea libertății de exprimare, ar constitui un exces, o limitare nejustificată, o măsură neproportională în raport cu pericolul social al faptei și cu scopul urmărit. O ingerință a statului ar fi fost justificată dacă ar fi existat orice element de incitare expresă la ură pe criteriul libertății de conștiință.

Obiectivul urmărit de partea reclamată

55. Obiectivul urmărit de reclamat este important: a dorit acesta să disemineze opinii legate de situația ori convingerile petenților ori a urmărit doar informarea asupra unui subiect de interes public (vezi *Jersild c. Danemarca*). Din această perspectivă, dincolo de faptul că afirmațiile publice în mod cert nu i-au vizat pe petenți în mod direct, la nivel particular, trebuie observat că în prezenta cauză nu s-a depășit sfera caracterului informativ care prezintă interes pentru opinia publică.

Obiectivul urmărit de partea reclamată în cadrul Declarației de presă susținută la Palatul Victoria la data de 12.03.2021 a fost acela de a informa opinia publică și de a-și exprima punctul de vedere în calitate de Prim-ministru al României și președinte al Comitetului Național pentru Situații de Urgență (C.N.S.U.) cu privire la un subiect de interes public - evoluția situației epidemiologice pe teritoriul României și efectele măsurilor implementate pentru combaterea infecțiilor cu „Coronavirus”.

În acest context, partea reclamată și-a exprimat dezacordul față de lipsa de conformare în privința măsurilor și acțiunilor autorităților statului în planul sănătății publice, subsumate obligației acestuia de ocrotire a sănătății publice. Prin urmare, raportat la primul element, este evident că nu se impune interferența statului în limitarea libertății de exprimare, câtă vreme partea reclamată a urmărit să informeze opinia publică cu privire la un subiect de interes public.

Conținutul declarației

56. Potrivit conținutului ei, declarația reprezintă o poziție într-un subiect de interes public: asigurarea sănătății publice pentru toți cetățenii prin prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19. De asemenea, în contradicție cu susținerile petenților, reclamatul nu a susținut că persoanele nevaccinate sunt teroriști, ci a făcut un comentariu ce asimilează acțiunile teroriștilor cu cele ale oricăror persoane care au făcut campanie anti-vaccinare și ale căror acțiuni pot avea drept consecință subminarea autorității statului.

Contextul în care a avut loc declarația

57. Comportamentul a fost unul public (conferința de presă din data de 12.03.2021), și exprimă opinia reclamatului cu privire la pericolul pe care îl reprezintă opțiunea unor cetățeni de a nu se vaccina.

CONSILIUL NAȚIONAL
pentru **COMBATEREA**
DISCRIMINĂRII

Piața Valter Mărcăineanu 1-3, sector 1, București
Telefon: 021-312.65.78/79 Fax: 021-312.65.85
E-mail: support@cncd.ro www.cncd.ro

Persoana reclamată a făcut afirmațiile analizate în cauză în calitate sa de Prim-ministru al României și președinte al Comitetului Național pentru Situații de Urgență (C.N.S.U.), în cadrul Declarației de presă susținută la Palatul Victoria la data de 12.03.2021. Nici sub acest aspect nu se impune limitarea libertății de exprimare.

Rolul în societate a persoanei, autor al afirmației

58. Rolul în societate, poziția autorului declarației, obiect al plângerii, este determinant din perspectiva analizei limitei libertății de exprimare. Partea reclamată este un om politic, numit în funcția de demnitate publică de Prim-ministru al României și, pe cale de consecință, de președinte al Comitetului Național pentru Situații de Urgență (C.N.S.U.).

Această funcție este una de autoritate, orice exprimare a persoanei care exercită funcția de Prim-ministru al României și, implicit, de președinte al Comitetului Național pentru Situații de Urgență (C.N.S.U.) având un efect major în opinia publică și în societate.

„Libertatea de exprimare este prețioasă pentru orice persoană, dar în mod deosebit are un caracter indispensabil pentru persoanele alese în funcții de demnitate publică, pentru partidele politice și pentru membrii acestora, deoarece ei îi reprezintă pe cei care le dau votul, răspund preocupărilor acestora și le apără interesele” (Incal v. Turkey par. 46, a se vedea Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, comentată și adnotată, vol. I, pag. 750, pct. 66). Ingerința în limitele libertății de exprimare a unei persoane aflate în funcție de demnitate publică induce responsabilități deosebite instituțiilor statului.

Modul în care au fost făcute afirmațiile

59. Potrivit conținutului ei, declarația este una politică, o poziție într-un subiect de interes public, respectiv pandemia de coronavirus. Reclamatul și-a exprimat opinia în cadrul Declarației de presă susținută la Palatul Victoria la data de 12.03.2021, în calitate de prim-ministru.

De asemenea, Colegiul director constată că, în speță, nu există niciun element de incitare la ură împotriva unor cetățeni pe baza criteriului categoriei sociale. Nu suntem în prezența unui „pericol evident și prezent” (clear and present danger), existând posibilitatea de reacție publică la adresa declarațiilor părții reclamate.

Concluzii

60. Colegiul director reiterează faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării.

61. În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică. (CEDO, Lingens c. Austriei.).

62. Raportat la obiectul cauzei, se induc următoarele concluzii:

- comportamentul a fost unul public (conferința de presă din data de 12.03.2021), și exprimă

CONSILIUL NAȚIONAL
pentru **COMBATEREA**
DISCRIMINĂRII

Piața Valter Mărcineanu 1-3, sector 1, București
Telefon: 021-312.65.78/79 Fax: 021-312.65.85
E-mail: support@cncd.ro www.cncd.ro

opinia reclamatului cu privire la pericolul pe care îl reprezintă opțiunea unor cetățeni de a nu se vaccina.

- nu au fost făcute afirmații care să aibă ca scop sau care să vizeze atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptate împotriva petentului și legate de apartenența acestuia la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia, potrivit art.15 din O.G nr.137/2000. Reclamatul nu a susținut în mod direct că persoanele nevaccinate sunt teroriști, ci a făcut un comentariu ce asimilează acțiunile teroriștilor cu cele ale oricăror persoane ale căror acțiuni au constituit campanii anti-vaccinare și care pot avea drept consecință subminarea autorității statului.

63. Reclamatul s-a referit la cei care inițiază și desfășoară campanii anti-vaccinare pt. combaterea virusului, nu la cei care nu se vaccinează. Calitatea deținută la acel moment de reclamat, aceea de Prim-ministru, îi conferea dreptul să facă declarații de acest fel iar contextul declarației a fost acela în care țara se confrunta cu pandemia, efectele acesteia fiind deosebit de severe din toate punctele de vedere (economic, demografic – decese, social etc).

Campaniile anti-vaccinare, răspândirea știrilor false, dezinformarea au avut ca efect înregistrarea unui grad scăzut de vaccinare în rândul populației.

64. Astfel, față de cele motivele expuse anterior, compararea făcută de reclamat se justifică, pentru că efectele acțiunilor celor care contribuie la inițiere, desfășurarea acestor campanii pot aduce atingere securității naționale, subminând autoritatea țării.

65. Pentru considerentele de mai sus, având în vedere obiectivul urmărit de către partea reclamată, conținutul afirmațiilor, contextul în care a avut loc, rolul în societate a persoanei, autor al afirmației, Colegiul director constată că faptele sesizate nu întrunesc elementele constitutive ale art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată și se încadrează în limitele libertății de exprimare.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință,

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se respinge excepția lipsei calității procesuale active a petenților,
2. Se admite excepția lipsei calității procesuale pasive a Guvernul României,
3. Fapta se încadrează în limitele libertății de exprimare.
4. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii:

Nu este cazul.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 02.02.2022 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, HORIA GRAMA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, CRISTIAN JURA – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, MARIA MOȚA – Membru, OLTEANU CĂTĂLINA – Membru, POPA CLAUDIA - Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

**ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD**

Data redactării: 02.03.2022

Redactată și motivată: M.M. și M.M

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.

**CONSILIUL NAȚIONAL
pentru COMBATEREA
DISCRIMINĂRII**

Piața Valter Mărcineanu 1-3, sector 1, București
Telefon: 021-312.65.78/79 Fax: 021-312.65.85
E-mail: support@cncd.ro www.cncd.ro